

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

БРОЈ 45.

НА ЦИТИЉУ, У ПОНЕДЈЕЉНИК 11. НОВЕМБРА (23. СТУДЕНОГА) 1874.

ГОДИНА II. (IV.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА* излази сваки пут поштом. Цена: за ЦРНИ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. 4. 5.; за год. 3; четврт год. 1. 50. и За СРБИЈУ год. 4. 7.; за г. 3. 50.; четврт г. 1. 75. и. За сва друго земље год. 4. 8. по год. 4.; четврт год. 1. 2. За сваки издање се за сва 5 година. Предати и сва изручена имају се администрацији, а логоси уредништву на Митице.

РУМУЊСКО-ТУРСКА РАЗМИРИЦА

У овоме часу, када између нас и Турске поново стање стоји, размирица румуњско-турска заслужује нашу особиту пажњу, колико због важности саме ствари, толико, и више још, због природнога односија међу румуњским и нашим народом.

Размирица ова траје већ прилично времена, а постала је због трогодишњег уговора, који је Румунија склопала с Аустријом. Турска је против тога протествовала. Позналајући се на париски уговор она одриче Румунији, као Србији, право, да може самостално, без дозвољена њезама, склапати уговоре са странијем државама. По размирици ова добила је већа значај нарочито с тога, што је уговор с Румунијом без обзира на Турску, склопила Аустрија, а три велесиле, које су потписале париски уговор у томе је потпуној. Та околност довела је и порту у тежи положај. Она нема сада пута, да Румунију оповише на њезама обавезе, нити због тобожњег прекршаја истих може Румунији прогнати, јер би се та грозна, још у већој мјери него Румуније, тицала ових трију сила. На због те околности не може се Турска ни жалити силана потписанијем на париском уговору, јер противку ове три највојније државе доста неће бити расположене оне остале, мање и слабије, подизати глас за Турску, за чување парискога уговора, који је већ одавно постао играчка у свачијим рукама. Нипошљеду Турска ни најмање прена заступати неповиједност његову, јер га она преа и не један пут, најсуровије, е позвала.

Нема сумње, да порта данас није то на уму. На једно то, а друго, што види, да уз Румунију има посла са Русијом, Немачком и Аустријом, и

прикормо је му, да се попустила понаше. На заједничку изјаву повластијек трају власти у корист Румуније и њезинога права, да самостално може склапати уговоре са странијем државама, Арие наша министар спољњих послова, одговорио је у својој распису портијем посланицима у Петрограду, Берлину и Бечу, да изјаве дотичнијем владама, да је порта готова уступити то право Румунији, само нека Румунија еорне ради сваки пут нити од султанове владе предходно одобрење.

Но као што се из тога види, портина је попустила само привидно, јер то је баш што се хоће, да се објаве. Румунија неће, а неби ни сјела, пристати на тај услов, а слободно се може изјавити да ће се томе одупријети и Русија, Немачка и Аустрија, јер попустила у томе питању био би и за њих исте пораз, пошто су оне већ уговор с Румунијом учиниле обавезани Турску.

Потоње вјести, које имамо о тој ствари, јављају, да се доста све три оне силе спремају на енергични одговор порти на њезину изјаву, и једне добро изјештене новине говоре, да је ово питање расписом Арие пашиним добило много озбиљнији и опаснији вид.

Узело ли, да ће покуше силе збала енергично уструјати против захтева портине, онда постаје још много значајнијом она изјава у распису Арие пашиним: да се неспрестанијем крајем парискога уговора и попуштањем портинијем отвара боље подогледнијем врло опаснијем пошљедицама. А та опасност, очекивано, не може се ни на кога другог него на Турску односити.

Као што рекосмо, ово је питање по себи важно, а с погледом на стање на истоку, постаје много озбиљније. До сада има различнога нагађања, како ће се ова ствар свршити. Ми их не-

ћемо пратити, јер мјесто да разлозно читавице задовољавамо, прече је да обраћамо нашу пажњу на сами догађај и по томе да заузимамо положај прени онове, што може наступити.

Румуније, пошто њезину размирицу с Турском дијеле и оне силе, мора сада на дање стране погледати: на кораке истјек силе и на себе саме, т. ј. на свој самостални рад у свези са Србијом и Црном Гором.

Поменуто три велесиле дужне су држати и обрнати положај, који су у том питању заузале према Турској. Не добије ли Румунија одући правично и право своје, онда ће је то узјерити колико озбиљно мисли дипломатија сузбијати турске нартаје на право, интерес, човјечност, слободу и напредак којеко њезама, толико и осталијем југоисточнијем хришћанскијем народима и државама и онда тијек прије и више мора бити узвишена на сопствену снагу и свеза њезама са осталијем сроднијем и на исту борбу позванијем странијем.

Па баш и да буде у овој ствари задовољна, неће проћи много, слично размирице поновиће се у најкраћем времену. Трулеж Турске с једне и једрић и напредна снага југоисточнијем хришћанскијем народима с друге стране са својем природно и неодакљониме рођају такве односије.

За то би требало већ једном бити на чисто с тајем, да европска дипломатија може ставити хришћанскијем народима у Турској и одвојено Турске према кнежевинама, које је окружују за вријеме и стивити и распривити, али уредити и коначно рјешити питања и изјави. То не може бити, и кад би могло, ни неби сјела данубета. То мора има самјезама преостати.

Чим више покажемо готовости за то, тијек ће имај упали дипломатије бити. Нерадност нити, а кријати дипломатију да нас се сумице

ПОДЛИСТАК.

БЕСЈЕДА

коју је приликом прославе двадесетипогодишњег престола Змај-Јована Јовановића у свечаној сједници књижевског одјека «Матице српске» говорио

Миша Димитријевић
подпредседнице Матице.

Човек и друштво у тијесној су свези једно с другим, као год што је поједини човек тужач оних мисли и осјећаја, што у његовој друштвеној кругу поичу и расту, исто је тако и друштво према појединцу огледало, у коме се душа сваког појединог му члана огледа. Невоља читавог друштва, невоља је појединих му чланова, срећа друштвена је уједино и срећа појединца. Болон појединих људи буде саучешће свију на другова, и радосни осјећаји појединца налазе одзива у читавом друштву. Кад наступе радосни и свечани тренуци оних људи, с којима нас или свеза срстван или свеза пријатељства веже, срећа њихова обасипа и околину својим румен-оризина, који онда и наша срца пријатно загријевају. Што је која потрес душе у човеку јачи и снажнији, то ће јаче и снажније одјекнути у грудина и одјевајути у души своје околине, а што је човек јачи и снажнији, виши и угледнији, то ће осјећаји његовог срца свестранлије да одјекну, мисли његове и даље и јаче да сјезну. Но већина је сви-

јети на обичном урамку живота, у тијесном кругу породице, и у борби најпростијих интереса, — како их је, врло много, који се издигну над обичних животом, да се и преко зидова свога породичног дова обазру по широком свијету, а и у овој иленио броју врло су рјетки они, који су кадри да се тако узвисе, да својим душевним оком обухвате читаву једну земљу, читав један народ, или најпосљеду да обухвате све земље и народе, да обухвате прошлост и будућност, да обухвате сва времена, да обухвате цео свијет. Такви су људи онда тужачи осјећаја народних, нисиони мисли народне, сјајни стубови, што проводе народ кроз таку невоља, дивни борци што народу на путу напредка с годим мачем у десници предлаче, — то нијесу онда синови једне малене породице, нити грађани једнога мјеста и предјела, него су то синови читавог народа и грађани цијелога свијета. Као што душа таквих људи упује и најтјанијем арчама народне мисли, да га последи у најдешне боје различине по народу просне, исто тако прети и народ живот својих представника у свијет коментичко, што с његовим животом у свези стоје, изричка своју радост или тугу, над оних догађајима живота му, који оштри значај на себи носе.

И давашњи дани одређен је, да се прослав један коммент живота, једнога од врних синова српских, да се прославна слава двадесетипогодишњег рада првог српског директор прјесника Змај-Јована Јовановића.

Но давашња свечаност није само обичан чин пријетета, прост израз благодарности, што га је

један народ једноме од својих великих људи дугује, нити је ова свечаност год изјава радосни и весела природног у слави свога прјесника. Свечаност ова има осим свега тога још много већи, много огромнији значај.

Има у животу рјетких тренутака, гдје ниједан пут њека свечана збала обузе нашу душу, гдје чула осјећаје, а дух у себе утоне, док га овет исто тако нагло самосвјест с сопственој снази и достојанству неводигне, у таквом тренутку дође наша душа у такво одушевљење, да се изнад себе осјећа, и то су онда узвишени тренуци. И давашња ова свечаност није само проста слава и свечаност, него свјела у један од узвишених тренутака.

У једној нашој народној прјесни прјес се како Ђурђа Сенковић, јунак њега на гласу, и који је сада остарио и изнемогао, излазан од Турске на међани, нише свога сина од петнајест година, да га на међану захтеја, и кад син бјесног Турчина побједа и прети се оцу са турским руком и оружјем, отац, који је до овог часа за живот свога сина стрепио, продијева сузе и не може да се доста сина нагле и наљуби. Сједи глава Ђурђа Сенковића, која је по највећа душевну сјезао у очи погледала, и која се на старијем равеника још поносно држи, свигне се и покљани пред јунаштво једног голобрадог дјетета, а глава му се с тога, што је син достојан свога родитеља — није ли то менто узвишено?

Има ако је допуштено нама ствари са великијем срчаности, кад ће десити у узвишенијет

Ташкент. Садашње министарство расолога је се злетног реформисања гласова и доћи ће мирно да посвети свој рад унутрашњим реформацијама. На првом мјесту залаже се, да уреди јаче тржишно државно економско стање како би се могла постићи равнотежа у приходима и издацима, а онда тога да уведу сигурност у земљи, нарочито пак у јужним провинцијама и на острву Сицилији, где је вјучања и лупштима увела такав нах, да мирна грађанима није сигурна ни на дому ни изван дома.

Питање о трговачким уговорима са подунавским везевинама ријешено је против вољи Турске, коју су, како се из Цариграда тврде, подупирале Инглиши и Французи. По три сјеверне власти нијесу се обавиле на на одбор Турске ни на потпору дјелу западни владисти. У Бечу хтјели су ипак обавити код Турске, те су рекли једноставно „уговор“ „конвенције“, но уједно одлучно поручили су, да се Аустрија не меша, и успорити се са порта, то ће Аустрија и без мене прилазе склапати трговачке конвенције са Румунијом и Србијом прима властита интересом, и да се сматра олаштеном на то, Русија и Империја изјави, да пристају за ово мишљење, и да га подупиру. Ова одлука тржи владисти, која је цариградске кругове узбунила, припошња је порта службено 22. Октобра. Тај дан заступници аустријски, руски и немачки, на који што су се били састали код грофа Зичија, послаше своје прве драгомире порта, да на основу привидних података како великом везиру тако министру вазалских послова отиђу напор својих влада, да ће, обзиром на развој њихових пословних одношаја, са Румунијом склопити посебне трговачке конвенције. У тој напути вели се, да према три владисти у интересу своје трговине морају признати румунској влади право склапати такве уговоре, неонајершавај тим поднапошто кривити суверена права султана и кнежевина.

На ову колективну изјаву била је порта већ приправна, те је и одговор, састављен министром вазалских послова Арме напном био унапријед уственом. Занимљива је у тој ноћи Арме наше од 23. Октобра сједница стапка.

„Царска (турска) влада знаде за цијело уважити интересе, који се својају с овим питањем, она истаји нити тих интереса, нити потребе, с којом она показује на ирационалну одлуку. Она се неби устручала да пристане, да се рјешити везе питање, како је предложено, нада се, тј. рјешити неби ишло далеко преко циља, који се њим очекивало постићи има. Дакле да су три власти, преузеве своје кораке, истодобно отговорило, да неће ни мало ослабити ове везе, која спаја везевине са сувереним двором — па ни прихватило са заденовством то отговорило. Али ни смо овак присилени, да се питамо, нека ли нов у-

дари, који се убрале проти першиком миру, исте пошљедице како прешња, неће ли останути дим, где ће бити чојсја вода слаба да задржи струју, која је расујата поворком помере уговора“.

„Аугсб. Алг. Цај-гз“ пишу из Турске: „Будући да је порта успркос свеуку предочеку Аустро-Угарске, с које се становиштем у тој страни двором берлински и петроградски подучно слажу, остала код негације односног права Румуније и Србије, то је јавно гроф Зичи турском министру вазалских послова дме 22. пр. м. да његова влада ту стар рјешеном сматра, и да ће она са кнежевинама склопити трговачке конвенције. Барун Вертер и генерал Импатијес отговорише истодобно службено, да се њихова односна кабинета потпуно привучују иззора бечког двора. Министри портита ласкују си, да је тај споразумки само теоретички, па да руска и немачка влада неће угавити инакоких трговачких конвенција са западним државима. Но те ће изувице до скоро нестати, јер Русија свајко на то мисли, да започне договоре са сједињеним кнежевинама о трговачкој конвенцији. Везе, да велика везир до владиста часи није хтјео да вјерује да ће гроф Аидрави глас јаче радити против традиција Метернихових, таковер да није вјеровало, да ће Русија и Империја од краја подупира торобошк грофа Сад се увидило, да је источна политика тржи црских кабинета свакога у најјачој хривојни, па ће с те владиста за цијело у будуће порта бити опрезнија и бакетија“.

Д О П И С И

Из ПРЕКО ТАРЕ. 27. Октобра. — Добро је и до нас неки глас о убиству Пригорца у у варања Подгорци. Ми смо до сада мислили, да није ни свијету гори и обатаји худи по што су ишли Турци — ако се могу људима назвати: — а сада лијепо видимо да су они суди једини исти. Неће ли ова Турци што је ред, поштење, правда, милост, дата ријеч и т.д. као други свијет, он ћера свој ће необоруби се на нашто. Така су ови наши оклаје.

Ја сам вак неколико пута до сада јављао из овога краја о гудушњи који се у нас чине и колико једини морамо да подносимо. Све се, тобож, надало да ако унапријед буде боље, да ако се окле за и да нас на миру оставе. Залуду Турци као Турци! Сада опет, на жалост, могу нас јавити о једном гадном и грозном убиству, које је код нас учинило.

Бијаме међу нама њеки Јован Вунлап родом из села Велишња. Ако може бити добре и поштење думе, то је одиста био он. Живко је мирно са својом оцама о свом труду. Ту недавно пође сиром, на његову несрећу, да кока на својој ивици близу Таре, а то сви без није ни-

кога. Близу њега на један ваки пушкомет владиста су се вока наша дјеца, чољани крај стоке. У толико се првауче злосрећна кривоја Бећар Малинових са још 5—6 друга од исте породице, те узлаше мушкетер Јована и узуку крај њеде у гору. Јован је био њихов чољани или се што бојаво од њих, као права и мирна чољан. Када га узуку у гору оборе га потробушке и стави му живу дерати кожу са леђа. Кукавица овај мученик криво се, анкао и молио говорећи: „Не Турци, кукица вас живи Богом и царкијес лебох, неучите ме, но не пушките убити!“ Чољани су сваку ријеч чули и издалега гледали, али се нијесу сјајали ни живи чути. На све моље и ариску оловга јединица ни ријечи који да каже, само о чуо глас Бећаров је реке: „Крвај ласки кроку безакон, нект ти сад помогне твој крст дивога!“ Јака позак сахата трајало је ово мучење. За тајем изуку га Турци вртота за него и оцата српског мученика бацие низ једно брдо у Тару, па иреву одатае кући.

Један од оне чољаници, који су гледали и слушали, оде кукавици породици Вундуповој и каже све што је чуо и видео.

Несретни четад Јованова крену тада да га траже крај Таре. Седми дана узалуд га тражише. Тридесети дан по обочи крвакох дјелу нибу га очовисли Цагаји ће га је брза Тара доиђеља и неће на крај изабити. Међа су у несретника била одсрвта и сва је био испаран.

Мислите ли да је фамилија Јованова иза тога како корак чинила. Боже сачујај! ни за живи гласу нијесу се сјајали Малиновиха ни вјешто учинити, без њихова још већег зла. На м у ућумету знало се ово дјело, и нико на једне ријечи.

Ето, такав је наш живот!

ЦЕТИЊЕ, 11. Новембра. — Њихове Сједлости књаз и књињина са Свјетлом породицом повратила су се у прошлу сриједу 6. о. м. са Ријеке Приренића у потпуно добром здрављу.

— Већ се науино цво мјесец дана како су се састале комисије, да наидо ствар подгоричкога покоља. Колико смо се поуздано стране извјештења, што се ради тиче, поред свога историчкога наше комисије, још није учињено ништа. Као да се њеком навјером Турци растеку и продужују ствар. Али што је још најчудније, да ни једни једини од убина не признаје свога чина. Нагледе као да је ко други побно толико луде, а не Турци. Завста чудно, да од 24 жртае, који су пале, ни једној да се мање убина! Узлаудни су јасни докази подгоричких и зетских Хршћанина, који су испитивани, јер се неуклајају у обанр. И ово пак сједочи како власти турске „хатихумајум“, во коме изваз и сједочиба Хршћанина или исту слау пред судом као и сједочиба мухавединаца.

српска сповеја, јер она и није ништа друго него дућа прича несреће и страдања.

Тако с оне стране Дунава и Саве српска брда и долина више од четири хиљае разијегале су од пресјака, што их је народ у својој тузи шјена и несјајни да ће му оне вједа разијети славу по широм свијету. Када је Србину већ све пропало било, остале су му још само гусле Јаворове, из којих је ојесом изводило, којима је сповен вједање славе и величине с кољена на колена преносено, одржавајући тако српску свијет свагда будну, и расијајујући браћу своју ни очајну борбу против душмана вјере и језика. Али глас српских гусала и није био несаслушан глас у пуштањима, тужни и умијани званик ивици разбуђали су зору лепше будућности, из пресјака народних просину је у почетку овога вјека прир зрак слободо народне.

Но осим ових епских, јуначких пресјака има у Срба још и других веселијих и умијатних, а које са пресјака пресјака, вога данас славимо, у његов пресјака додору стоје него оне прве. То су тако зване женске пресје. А какве су то женске пресје? Ми их већемо сами оцењивати, јер неби хтјели огришети се о неспријатност, него ћемо извести, шта један страни велики пресјак овога стољећа о њима вели, а ово су му ријечи:

То су пресје музикална стила, а нуно ири-са. Ништа није прјатније, него стил ових пресјака, који је бољи и потпунији од стила јуначких пресјака, а за који се може рећи да је достигао највеће савршенство до кога се у опште

слонесени стил узвекити вога; а прјатност ова долази од чистоте нарава, од дубоке смијерности, коју је овај народ у жалоту сачувао. За то умјетност и не може нигда долазе дотерати, да дјевичкој невиности српских народних пресјака подржава, и то тако као год што је некогубе безалдна кретава дјетета погодити. Ово пресје не могу се сколастички ни подјелити, јер то нити су лирске ни драмске пресје: Грци још таквих некадаше. То су биле слаке осјећаја и то таквих осјећаја, који често изгледају да невају ни цијело ни узрока. Највећња пак иријатна важау хармонија, а то је згодан избор еорке, потпуна хармонисност осјећаја и језика Ритаг њихов различан је од онога у епским пресјама. Скоро све грчке еорке, са њекиа због језика вужних измјенка, од најобичнијег метрума па чак до умјетничког слока алтиског и савјеско строге заступљене су у женским пресјама“.

И ако се данас српски народ у велико цијанује, и ако народна поезија уступа мало по мало мјесто умјетничкој, није се ипак још изгубило вјело народних, нарочито пак женских пресјака. Је ли погођена права еорка, то се оне удабе у душу, те нити их може заборавити онај, који их је створио, нити онај, који их је чуо, те се тако преносе од уста до уста, из душе у душу. Најчистији примерију краја нам Бачка, која на да лежи у најобразованијем крају нашег народа, и сада је још неиздривни извор нових и нових женских пресјака.

Да српско сада погледа и на умјетничку нишу поезије. Док је још што српски народ под

најтежиј јарком стењао, док су гусле и пресје народне у највећем јеку биле, распламта се била и умјетничка поезија српска у једноме наложеном кућнију Српства, у Дубровнику.

Пресјак владика пригорски валз у својој „Горском Вијесцу“:

„Што утече испод сабле турске,
„Што на вјеру вразу не вохула,
„Што се неће у лане немати,
„То се објави у ове пламене,
„Да гинемо и крв продијамо!
„А јуначки аманот чувамо!
„Дивно име — у свету слободу“.

Исто тако побједан је сва српска властели и свештенство, који нити вјеште земљска блага да осконе или пренесоме књижевне споменике, у одашњу слободу републику дубровачку, и ту у Дубровнику почело је развијати нову књижевну еру, осам свега вак највећња неговити побјезну.

У ово доба била су Методи представници ерде и господства ткијанског, краљича кора и господарства свијета. „Словански Дубровник“ као што га одашњи пресјаци називају, био је влад таквоц Методика.

(Наставиће се).

Ми често и добро vidimo šta Turci namjeravaju. Oni su radi da cijeloj stvari daju neznan karakter. Ali nam je važno paziti budućnost onim na čijem rad, na čijem može biti ne dopustiti da se stvar tumači sa turskog gledišta. A u narod prvobitno sa nestrašljive otkriva razvijati i savršetak ovoga djela.

НОВОСТИ

АУСТРИЈА. — Цар се врати са пута из Чешке. У Прагу било се само један дан. Могуће да би се и више задржао тамо, но онама болест надвојводе Карла Фердинанда учинила је, да се преје вратише повратио. На полску из Пардубице, приликом пријавила поздрав од тамошњег градоначелника, рече: „брзо ћемо се опет видети“.

УГАРСКА. — Пештавски лист „Реформа“ подигао се сада против словачке књижевности и позива уgarsку владу да всту раслуша. „Реформа“ се-куландрију и други мађарски листови а особито „Хон“, који говора, да је словачка књижевност друго до сваки сурових људи, без части и вјеру, који су већма једнако у опраци са друштвеним редом нити имају никакву културну мисао.

Избор рођањег метрополита неће бити препоручен од стране угарске владе највишом мјесту за потврду.

ДА.ИМАЦИЈА. — Пајновији тласови јављају, да ће одступити највиши барон Годан а на његово мјесто бити именован генерал Јовановић.

ИТАЛИЈА. — Резултат избора на парламентарно путуно је познат, од 500 посланика њих 284 припадају десници а 216 левича.

ЊЕМАЧКА. — Гроф Арни, који је био пуштен из слободу, изио се опет притворити; но ни разлога тога, што му је задикало јавно покретство, као што су судбеним дечница очигледно, ограничење је на домиће таквоваке до свршетва судске расправе. Тужба му је већ урочена и коначан расправу држаће од 25. о. м.

ШПАНИЈА. — Кад је владина војска одбав Карлста од града Фружа, у бојанима који су тада изстали, претрпели су како једна тако и друга страна велике губитке. Карлста повукла су се у планине. Надају се да ће уставни брао напакати. За Дон Карлоса јављају, да је био прешао на француско земљиште.

АМЕРИКА. — Овога пута у изборима за конгресничку кућу савезних држава побједили су демократи. До сада су били воде у великим републиканцима.

Устанак, који се био раслампао у аргентинској републици, држава јужне Америке, угушен је.

КЊИЖЕВНОСТ

Са дојавом најбољих печатаних српско-хрватских „Рјечника“ и са неуморним прикупљањем ријечи из уста нашег народа и из непрестаног читања наше младе књижевности израдио сам три рјечника: српско-хрватско-италијански, хрватско-српско-италијански и италијанско-српско-хрватски у којима да прикупим све што је до сад изиђало у наше српско-хрватске књижевности и да преведем на језик италијански, који је дошле до врхуња свога савршенства. Но како је још велико благо нашег српско-хрватског језика остало код другејих наших књижевника, тако сам увјерен да је нужно и да ће бити целесходно да, прије него их предат за печатање, позовем и најудржаније завољим све љубитеље, наученаке нашег језика да би извојили послати ми што скорје ријечи српско-хрватске, које су они сабрали у средина нашег народа или их сами измишљали да су славенског порјекла, али које још нијесу биле печатане. Молим такође свакога од њих да би се потрудио поставити покриј поједине ријечи или њих превод на језик који му је познат или њих списав језиком српско-хрватским.

Уздам се да ни један од љубитеља и наученака нашег језика неће се устручавати и пожити труда да учини нашу младој књижевности овакову велику услугу и да ће се салки одзивати.

Уредник и издавац СИМО ПОПОВИЋ.

ти које позиву, те да њу које с њиховом помоћу издати на свјетлост све драгоцијенско до сад скривено благо нашег српско-хрватског језика. А да ће се остварити ово које поудале закључијем из тога што знам да многи радо се већ занимају са збирењем наших ријечи, и да њеки пријављују већ велики збор таквијех ријечи.

Учтиво молим сва уредништва наших српско-хрватских новина да би извојили препечатити овај кој позив.

У Београду, вјесоца Октобра 1874.

Тома Молуи.

позивачи језика српско-хрватског на код. гласовима.

РАЗЛИЧНОСТИ

(Из Беча у Париз.) Хонзидски поручик Зубовић ту недавно окладио се, да ће на своје коњу јакнути стићи на Беча у Париз за 14 дана. Многи су држали за немогућност и кладили су се поједини људи и друштва у знамените суме. Зубовић је одржио ријеч и најели сахат прије река стигне на речено мјесто, гдје је као славно-добитник дочеан. Но осим славе добио је Зубовић големо благо, и говоре да ће изићи из војске и стати код једно велико трговачко куће у Масару.

Слична посла ишли се латити њеки Васил Дурулић, богат Рус из Дуклине на Дњевру. Његове коње елај салко но дијелу губернија Херсонској, да су најхитрији и најустрајнији. Он најјерва у Мају кауће године повести се из Беча у Париз и 24 сахата стићи прије Зубовића.

(Колико се потроши папира ија цијелој свијету?) 360 мил. људи индоферијанскога, индославенскога и индороманскога порекла потроши сваке године 1800 мил. фунти папира; дакле на сваку главу долази на годину 5 фунти. Да се људи оскрбе толиким папиром, око тога вјестоји 3960 творница са 2780 стројева, које представљају укупну главнину од 375 мил. талара. 90,000 кушкар, а 18,000 женских раде у творницама, а 100,000 особа изван творница. У поједини земљама долази на једну главу учластва: у Белгији 7 фунти, у Данској 4, у Њемачкој 8, у Аустрији 3 и по, у Француској 7 и по, у Грчкој по, у Инглешкој 11 и четврт, у Италији 3 и по, у Холандији 4, у Португалској 2 и по, у Руманији 2, у Шведској и Норвешкој 3 и по, у Швајцарској 6 и по, у Шпанији једна и по, у Јевропској Турској 1 и по, у Азији 13 и по, у Аерији 4, у Аустралији 14 и по, у Бразилији и јужној Америци 7, у Мексику и средњој Америци 2, у Канади и сјеверној Америци 5 и по и у сједињеним државама 10 и по фунти папира.

(Свјетски изложба у Кију.) Најјерва се сада приредити свјетска изложба у Кију. Да се најјерва та изложба, саставно се већ и одбор у Шангају, којеу је предсједником такошми инглешки консул. Јон Боурне и другови у Лондону именовани су за агенте, да даду јевропским изложитељима свако нужно јакство. Одбор узимља на себе сва трошак транспорта.

(Пожар у Твези.) О великом пожару у Твези долази сад потних вјести. Ватра се

је родила дне 23. Октобра у 6 и по сати, у вечер и трајала сва ноћ и сутра дан до под вечер. Око 3 сата послје подне угашена је на некојо мјеста гдјина ватром. Велика града за караване, у којој је било и казалиште, изгорело је после. Ватра се је појавила у другом кату града на оној страни, гдје је јерваско спремиште. За један сат букнуло је цијело казалиште, и за осата касније није се и зграда могла ни само врстуити. Средашња бајаду була разноврстна и скупоцијене робе те је трговцима каура вине, вјеликога. Казалиштво разиња вриједна је преко 150,000 рубаља. Казалиште бајаше до душе осигурано, но за врло незвану своту.

СТЈЕЧАЈ

По одлуци високога правителства отвори се идућим прољећем Земљедјелско школа на Дениловград.

Тражи се лице, способно у тој струци, које ће бити управитељ те школе, и које ће вјата до отворања школе приправити све што је потребно истој.

Управитељ ће имати годишње плате е. 1000 у злато, безплатан стан, и дрва и путно трошкове у државном послу. Добља и путни трошак до Цетина.

Принтељ мора да је свршио земљедјелску школу и да је као учитељ већ служио на каквојо заводу, и да говори српски језик.

Рок пријаве траје до 1. Декембра о. г. и које се највише свједочења имају се до тога дана послати управи просвјетнога одјела.

Цетине, 27. Септембра 1874.

Управитељ просвјетнога одјела.

Степан И. Радоњић.

ОГЛАС

Дрврска фабрика на Ријеци лва за пројуду готовијех штаца 20,000 изврснога квалитета.

Рјеска, 28. Септембра 1874.

Управа.

НАЈЛЕПШИЈИ НОВАЦ
у Аустро-Угарској може се добити по 50/0, 51/2, 0/0, 60/0, и 70/0 на орне земље и куће које се под најам издрју на више година уз одлагу. Блага условија издаје
„Општи проматни Завод“
у Сербтопаји и Вацкој.
(10—10)

ХАМБУРШКО-АМЕРИКАНСКО

ПАРАБОРСКО ДРУШТВО НА АКЦИЈЕ ЗА ДИРЕКЦИЈ ПЕРЕВОЗ ПУТНИКА И РОБЕ ИЗМЕЂУ ХАМБУРГА И ЊУ-ЈОРКА.

ПОЛАЗИ СЕ:

Из Хамонје 1. Јул. | Из Тинингије 15. Јул. | Из Помеграније 29. Јул.
„Фријанје 8. Јул. | „Вестфалске 22. Јул. | „Холштајна 5. Август.

ЦИЈЕНЕ ЗА ПОДВОЗ:

I. мјесто 165, II. 100, III. мјесто 45 нем. талјер.

Блага изијешња за путнике и робу објављивава агент друштвени

Аугуст Болте, писмољних Вилх. Милер
33/34 Адмиралтеска улица у
Хамбургу.

За ПРНУ ГОРУ поставили смо нашу агенцију на Цетину.

Штампано у државној штампарији.